

2.2. Phân tích kết cấu các chủ đề theo mạch kiến thức

Điểm mới nổi bật của sách: Nếu như SGK hiện hành đang viết cấu trúc theo dạng bài học với 4 mạch nội dung thì SGK *Âm nhạc 6* – Bộ sách *Kết nối tri thức với cuộc sống* viết theo chủ đề với 6 mạch nội dung (trong đó có 02 mạch nội dung hoàn toàn mới đó

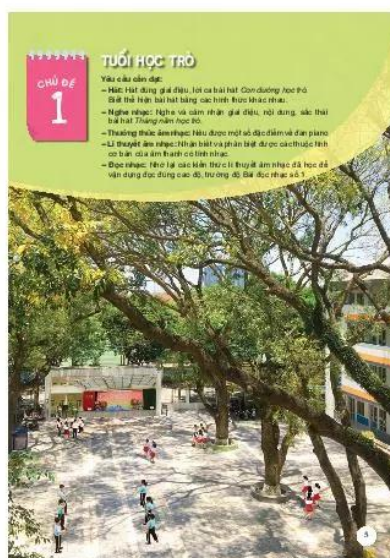
là Nghe nhạc và Nhạc cụ). Sách xây dựng cấu trúc của mỗi chủ đề theo điều 7, Thông tư 33 và Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc ban hành năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Sách được thiết kế gồm 8 chủ đề, mỗi chủ đề gồm 4, 5 mạch nội dung kiến thức bao gồm: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc* trên tổng số 35 tiết (trong đó có 33 tiết học kiến thức và vận dụng sáng tạo âm nhạc, 02 tiết Ôn tập học kì I và Ôn tập học kì II). Các mạch nội dung được sắp xếp khoa học, các đơn vị kiến thức hỗ trợ liên kết chặt chẽ trong các chủ đề. Mỗi chủ đề được phân chia học trong 4 tiết (riêng Chủ đề 4 học trong 5 tiết) và được xây dựng dưới dạng các hoạt động âm nhạc cụ thể nhằm giúp giáo viên, HS thực hiện tốt chương trình. Sau khi dạy và học, theo thời gian HS bước đầu hình thành những phẩm chất và năng lực chung cũng như năng lực đặc thù của môn học.

Chủ đề 1: TUỔI HỌC TRÒ

(4 tiết/tuần 1, 2, 3, 4)

- Gồm 5 mạch nội dung, các đơn vị kiến thức đơn giản, mang tính hệ thống kiến thức học từ tiểu học để tiếp cận với kiến thức mới nên dễ học, dễ hiểu. Các nội dung liên kết hỗ trợ cho nhau để tổ chức các hoạt động Khám phá – Trải nghiệm – Thực hành và Luyện tập để hình thành và phát triển năng lực âm nhạc cho mỗi HS.
- Chủ đề 1 được thiết kế thêm nội dung **Nghe nhạc** (khác với SGK hiện hành) → nghe bài hát *Tháng năm học trò* hỗ trợ cho mạch nội dung **Hát**: bài hát *Con đường học trò* để nổi bật lên ý nghĩa của Chủ đề 1. Việc biên soạn nội dung và yêu cầu HS hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu vừa là việc truyền tải kiến thức mới thông qua các hoạt động vừa giúp HS rèn luyện và phát triển khả năng cảm nhận, phản xạ với tiết tấu âm nhạc.
- Với phần Vận dụng – Sáng tạo, sách biên soạn các bài tập giúp HS phát triển khả năng quan sát, nhận biết và vận dụng kiến thức Lí thuyết âm nhạc để giải quyết được nhiệm vụ học tập ngay trên lớp. Hay trò chơi âm nhạc *Ứng tác theo tiết tấu, Vẽ tranh theo chủ đề* là những nội dung thể hiện rõ quan điểm dạy học phát triển phẩm chất và năng lực cho HS ở môn Âm nhạc.
- Sau khi học xong Chủ đề 1, HS thêm yêu trường lớp bạn bè và thầy cô giáo và ghi nhớ những kỉ niệm đẹp của tuổi học trò.

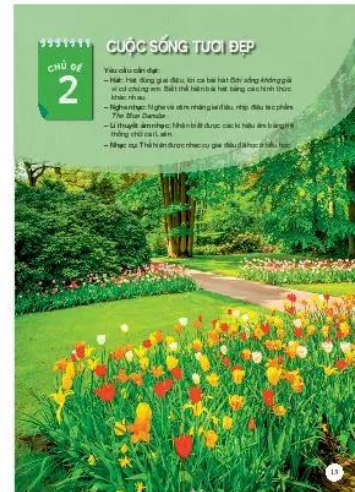

Chủ đề 2: CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP

(4 tiết/tuần 5, 6, 7, 8)

Gồm 4 mạch nội dung.

- Nội dung **Nghe nhạc** → nghe tác phẩm *The Blue Danube*, HS được nghe, cảm nhận giai điệu đẹp của tác phẩm. Sau khi nghe, HS được thả lỏng cơ thể, vận động theo giai điệu nhịp $\frac{3}{4}$ bản nhạc, tưởng tượng hình ảnh dòng sông xanh hiền hoà, tươi đẹp, hỗ trợ cho nội dung **Hát**: bài hát *Đời sống không già vì có chúng em*. Qua đó HS thêm yêu cuộc sống, thêm lạc quan và biết lan toả tình yêu thương đến với mọi người.
- Nội dung **Nhạc cụ giai điệu**: Tiếp tục học nhạc cụ giai điệu đã chọn từ Tiểu học, nhớ và ôn lại những kiến thức đã học qua bài luyện tập đơn giản.
- Phần Vận dụng – Sáng tạo với yêu cầu HS luyện tập và biểu diễn bài hát *Đời sống không già vì có chúng em*; trò chơi âm nhạc và hoạt động ứng tác âm nhạc đã tạo cơ hội cho HS vận dụng ngay các kiến thức, kĩ năng và tương tác nhóm để thể hiện các năng lực: thể hiện âm nhạc và ứng dụng, sáng tạo âm nhạc theo yêu cầu cần đạt của chương trình môn học.

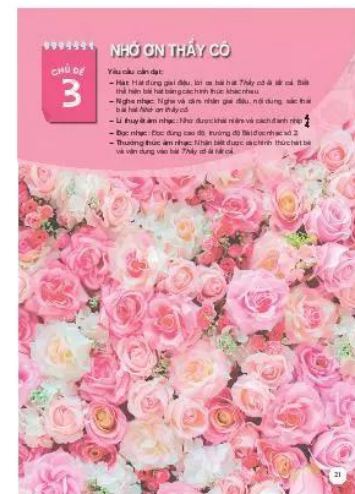

Chủ đề 3: NHỚ ƠN THẦY CÔ

(4 tiết/tuần 9, 10, 11, 12)

Gồm 4 mạch nội dung:

- Mạch nội dung học **Hát, Nghe nhạc** chọn vào thời điểm tháng 11, gắn với các hoạt động và sự kiện ở các nhà trường hướng tới ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11.
- Các mạch nội dung được lựa chọn hỗ trợ trong việc dạy nội dung **Lí thuyết âm nhạc** của chủ đề. VD: Bài hát *Thầy cô là tất cả* viết ở nhịp $\frac{4}{4}$, Bài đọc nhạc số 2 – *Suliko* cũng viết ở nhịp $\frac{4}{4}$ sẽ là tư liệu ví dụ minh họa cho nội dung học **Lí thuyết âm nhạc**: Nhịp $\frac{4}{4}$. Cách tích hợp lí thuyết ở mức độ cơ bản, cụ thể, dễ hiểu, sinh động về khái niệm và hình thức trình bày hát bè đã gắn với bài hát *Thầy cô là tất cả* và bài hát *Đời sống không già vì có chúng em* (đã học ở chủ đề 2) sẽ giúp cho HS dễ dàng ghi nhớ kiến thức và thực hành được bài học ngay ở trên lớp.
- Phần Vận dụng – Sáng tạo với các bài tập ứng dụng: đọc bài đọc nhạc kết hợp đánh nhịp, biểu diễn bài hát *Thầy cô là tất cả* bằng các hình thức đã học hay yêu cầu HS tự

làm nhạc cụ bằng các vật liệu qua sử dụng... là những nội dung tạo cơ hội cho HS gắn việc học đi đôi với thực hành và cũng thể hiện dấu ấn sáng tạo của cá nhân rất rõ.

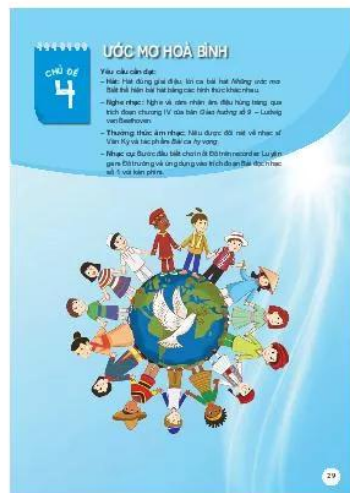
- Thông qua các nội dung kiến thức, Chủ đề 3 giáo dục HS luôn yêu quý, kính trọng, biết ơn thầy, cô giáo.

Chủ đề 4: ƯỚC MƠ HOÀ BÌNH

(5 tiết/tuần 13, 14, 15, 16, 17)

Gồm 4 mạch nội dung:

- Nội dung **Nghe nhạc** → nghe trích đoạn Chương IV bản *Giao hưởng số 9* – Ludwig van Beethoven, HS được nghe cảm nhận giai điệu hùng tráng và nội dung của tác phẩm thể hiện sự khát khao hoà bình. Nội dung **Nghe nhạc** cũng hỗ trợ cho nội dung **Hát**: bài hát *Những ước mơ*. Qua nội dung Chủ đề 4, HS thêm yêu cuộc sống, hướng tới một thế giới nơi mọi người cùng chung sống trong hoà bình.
- Phần Vận dụng – sáng tạo: Là phần tổng kết nội dung của chủ đề qua việc đưa ra yêu cầu HS vận dụng kiến thức cơ bản của bài học và thể hiện ý tưởng mới để biểu diễn bài hát *Những ước mơ*. Yêu cầu viết và thuyết trình nội dung giới thiệu về nhạc sĩ Văn Ký và tác phẩm *Bài ca hy vọng*, hay thực hành nối tiếp trên nhạc cụ các mẫu âm đã học cho thấy kết cấu nội dung của bài học đã thể hiện sự tích hợp nhuần nhuyễn các năng lực và phẩm chất bám sát yêu cầu cần đạt với HS.
- Nội dung **Nhạc cụ giai điệu**: Bước đầu biết chơi nốt Đô 2 trên recorder và luyện mẫu âm hoặc thực hành kỹ thuật luồn ngón với nét giai điệu Bài đọc nhạc số 1 trên kèn phím.

ÔN TẬP – ĐÁNH GIÁ CUỐI HỌC KÌ I

(1 tiết/ tuần 18)

- Hệ thống các mạch nội dung giúp HS ghi nhớ các kiến thức, kỹ năng, các phẩm chất và năng lực hướng tới của các bài đã học ở học kì I.
- Tổ chức cho HS ôn luyện thông qua các hoạt động để củng cố các kiến thức, kỹ năng cơ bản và phân hoá. Từ đó giúp hình thành các phẩm chất và năng lực chung qua hình thức phối hợp làm việc nhóm, cặp đôi và cá nhân.
- Các nhóm/ cá nhân chọn lựa nội dung theo sở trường, năng lực tham gia đánh giá, kiểm tra cuối học kì I.

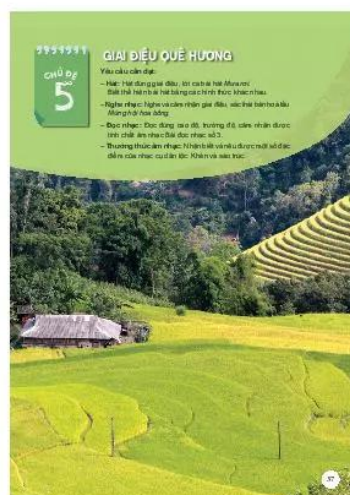

Chủ đề 5: GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

(4 tiết/tuần 19, 20, 21, 22)

Gồm 4 mạch nội dung:

- Nội dung **Nghe nhạc** → nghe hoà tấu nhạc cụ dân tộc *Mừng hội hoa bông*, HS được nghe, cảm nhận giai điệu dân ca qua các nhạc cụ dân tộc. Nội dung **Nghe nhạc** cũng hỗ trợ cho nội dung **Hát**: bài hát *Mưa rơi*, dân ca Khơ-mú. Qua Chủ đề 5: Giai điệu quê hương, HS thêm hiểu biết về những giai điệu đậm đà bản sắc dân tộc của Việt Nam và những nét đặc trưng văn hoá các vùng miền qua những hình ảnh minh hoạ núi rừng, ruộng bậc thang, trang phục dân tộc Khơ-mú.
- Bài đọc nhạc số 3 do tác giả viết theo hình thức thang 5 âm dựa trên tính chất đặc trưng của dân ca.
- Hoạt động **Vận dụng – Sáng tạo**: HS vận dụng từ kiến thức đã học từ Chủ đề 3 – Hát bè vào hát bè cho bài hát *Mưa rơi* đã thể hiện rõ các kiến thức, kĩ năng cần đạt và ý nghĩa giáo dục của chủ đề.

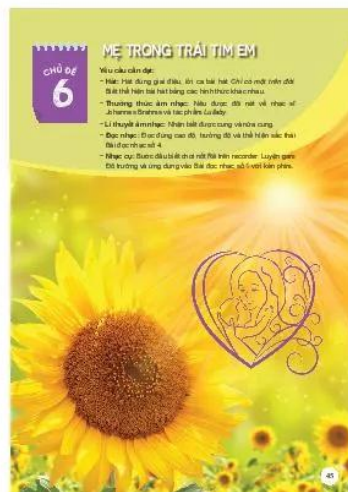

Chủ đề 6: MẸ TRONG TRÁI TIM EM

(4 tiết/tuần 23, 24, 25, 26)

Gồm 5 mạch nội dung:

- Nội dung **Hát, Thường thức âm nhạc, Lí thuyết âm nhạc, Đọc nhạc** được chọn lựa sắp xếp hỗ trợ cho nhau để bật lên ý nghĩa toàn bộ chủ đề. Qua Chủ đề 6, HS thêm yêu thương, bày tỏ lòng biết ơn, biết làm những việc tốt để đền đáp những công lao nuôi dạy của mẹ.
- Nội dung **Nhạc cụ giai điệu**: Bước đầu biết chơi nốt Rê 2 trên recorder và luyện mẫu âm hoặc thực hành kĩ thuật vắt ngón với nét giai điệu Bài đọc nhạc số 1 trên kèn phím.
- Hoạt động **Vận dụng – Sáng tạo**: HS được làm, trang trí các nhạc cụ tiết tấu từ vỏ dừa đã qua sử dụng theo sự sáng tạo, thẩm mỹ của mỗi cá nhân.

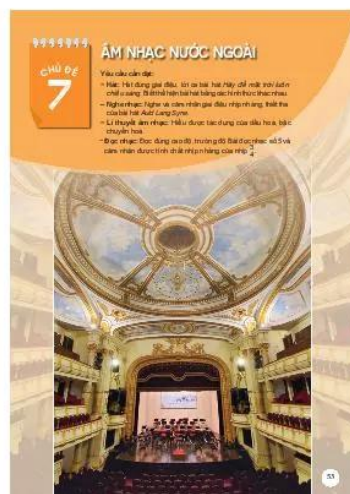

Chủ đề 7: ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI

(4 tiết/ tuần 27, 28, 29, 30)

Gồm 4 mạch nội dung:

- Mạch nội dung **Hát**, chọn bài hát nước ngoài có các dấu hoá: thăng, giáng, bình để là tư liệu minh hoạ cho nội dung học **Lí thuyết âm nhạc**: Dấu hoá
- Mạch nội dung **Nghe nhạc**: HS được nghe, cảm thụ âm nhạc, vận động theo nhịp điệu bài hát *Auld Lang Syne*.
- Mạch nội dung **Đọc nhạc**: Bài đọc nhạc số 5 được tác giả viết có dấu hoá bất thường để củng cố kiến thức và vận dụng từ kiến thức vừa học vào bài đọc nhạc. HS được vận dụng đọc nhạc kết hợp gõ đệm, đánh nhịp $\frac{3}{4}$ của bài đọc nhạc.
- Hoạt động Vận dụng – Sáng tạo: HS được đọc nhạc ghép lời mới do tác giả viết → khuyến khích HS đặt lời khác theo nội dung do cá nhân tự sáng tạo.
- Qua Chủ đề Âm nhạc nước ngoài, HS được biết thêm bài hát Nga với giai điệu vui tươi, ý nghĩa. Biết thêm những nét văn hoá nghệ thuật nước ngoài, điệu nhảy dân vũ của Scotland. Từ đó chia sẻ hiểu biết của mình đến với mọi người xung quanh.

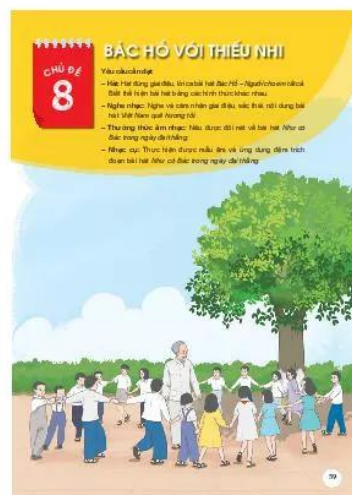

Chủ đề 8: BÁC HỒ VỚI THIẾU NHI

(4 tiết/tuần 31, 32, 33, 34)

Gồm 4 mạch nội dung:

- Nội dung **Hát**, **Thường thức âm nhạc** được chọn lựa theo mốc lịch sử, các bài hát đều được sáng tác năm 1975. Qua bài hát *Bác Hồ – Người cho em tất cả* và bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*, HS được vận dụng kiến thức liên môn từ môn học Lịch sử, Địa lí, Giáo dục công dân trong tiết học âm nhạc, học cách tiếp cận kiến thức qua Kể chuyện âm nhạc: *Âm vang một khúc khải hoàn ca*.
- Nội dung **Nghe nhạc**: Bài hát *Việt Nam quê hương tôi* khắc sâu hơn tình cảm, lòng tự hào của mỗi con người Việt Nam với quê hương đất nước.

- Nội dung nhạc cụ đã biên soạn các nét giai điệu ngắn, đơn giản bám sát các kiến thức và kĩ năng chơi nhạc cụ HS đã được học để giúp các em thêm cơ hội vận dụng, trải nghiệm và thể hiện khả năng chơi nhạc cụ kết hợp với hoạt động hát và tương tác với nhóm.
- Qua Chủ đề 8, HS luôn tự hào, thêm yêu quê hương đất nước, tích cực học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

ÔN TẬP – ĐÁNH GIÁ CUỐI NĂM

(1 tiết/ tuần 35)

- Hệ thống các mạch nội dung, giúp HS ghi nhớ các kiến thức, kĩ năng và các năng lực, phẩm chất hướng tới ở mỗi chủ đề của các bài đã học trong học kì II.
- Tổ chức cho HS ôn luyện thông qua các hoạt động để củng cố các kiến thức, kĩ năng cơ bản và phân hoá. Từ đó giúp hình thành các phẩm chất và năng lực chung qua hình thức phối hợp làm việc nhóm, cặp đôi và cá nhân.
- Các nhóm/ cá nhân chọn lựa nội dung theo sở trường, năng lực tham gia đánh giá, kiểm tra cuối học kì II.

Như vậy, SGK Âm nhạc 6 – Bộ Kết nối tri thức với cuộc sống đem đến cho HS những kiến thức và trải nghiệm âm nhạc, hình thành năng lực cảm thụ âm nhạc thông qua các nội dung Nghe nhạc (các bài hát, bản nhạc không lời), các hoạt động gõ đệm, vận động theo tiết tấu, nhịp điệu âm nhạc ... góp phần giáo dục, phát triển thẩm mỹ nghệ thuật, thẩm mỹ âm nhạc (đây là nội dung mới, được xây dựng bám theo yêu cầu của Chương trình giáo dục phổ thông Âm nhạc mới ban hành so với Chương trình Âm nhạc hiện hành)

Tạo động lực học tập cho HS, khuyến khích HS tham gia các hoạt động âm nhạc theo hướng: Khởi động, Khám phá kiến thức, Luyện tập, Vận dụng – Sáng tạo.

Theo cách tiếp cận trên, kiến thức được đưa vào sách bảo đảm:

- Phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí và trải nghiệm của người học;
- Phản ánh những vấn đề của cuộc sống, trong đó chú ý cập nhật những thành tựu của khoa học và công nghệ, phù hợp nền tảng văn hoá và thực tiễn Việt Nam;

- Giúp người học vận dụng để giải quyết những vấn đề của cuộc sống từ các cấp độ và phương diện khác nhau: cá nhân và xã hội, tinh thần (đạo đức, giá trị nhân văn) và vật chất (kĩ năng, nghề nghiệp).

Nội dung và hoạt động trong sách được trình bày rõ ràng, nhằm giúp giáo viên, HS phù hợp với năng lực HS lớp 6 giúp các em thực hiện tốt chương trình và yêu cầu cần đạt của môn học. Sau khi dạy và học, theo thời gian HS từng bước hình thành những phẩm chất và năng lực chung cũng như năng lực đặc thù của môn học Âm nhạc theo Chương trình lớp 6.

Chủ đề trong SGK không phân định nội dung theo tiết học cụ thể mà được phân chia ở SGK, mỗi chủ đề dạy trong 4 tiết (riêng chủ đề 4 dạy trong 5 tiết). Tùy vào lượng nội dung, kiến thức của từng chủ đề nên mỗi chủ đề có thể có 4 hoặc 5 mạch nội dung được sắp xếp có sự kết nối liên thông về trình tự thời gian cũng như nội dung kiến thức.

Đối với nội dung học nhạc cụ, sách xây dựng bám theo Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc và chiếm tỉ lệ 20% nội dung học tập. Nhạc cụ được chia theo 2 loại:

- Nhạc cụ giai điệu: chọn học một trong 2 nhạc cụ recorder hoặc kèn phím (tổng 4 tiết được phân chia học ở chủ đề 2, 4, 6, 8). Hai nhạc cụ trên được trình bày theo hướng mở, các trường có điều kiện về cơ sở vật chất, trình độ giáo viên thì chủ động chọn lựa một trong hai nhạc cụ giai điệu để dạy, các trường chưa có điều kiện thì giáo viên chủ động lên kế hoạch dạy học, sắp xếp các nội dung dạy học cũng như hoạt động dạy học phù hợp (có thể dạy nhạc cụ gắn với địa phương mang yếu tố vùng miền).
- Nhạc cụ tiết tấu: Thực hiện hoạt động gõ đệm cho các bài hát, bài đọc nhạc trong các chủ đề.